

Beszámoló

Létavértes Városi Önkormányzat Védőnői Szolgálatának munkájáról és az elmúlt évek demográfiai adatairól

Tevékenységet meghatározó törvények, rendeletek:

Törvények:

1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról

1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

1998. évi LXXIV. törvény a családok támogatásáról

Kormányrendeletek:

33/1992. (XII. 23.) NM rendelet - a terhességvizsgálásról

223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról 24. § (2) bekezdés a) pont

43/1999. (III. 3.) Korm. r. az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól 20.§ 21.§

96/2003. (VII. 15.) Korm. r. az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról

45/2007. (III. 20.) Korm. r. az egészségügyben dolgozók alap- és működési nyilvántartásának vezetéséről

356/2008. (XII.31.) Korm.r. a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Tv. egészségügyi intézményekben történő vérehajtásáról

35/2011. (III. 21.) Korm. r Az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól Magyar Közlöny 2011/29 (III. 21.)

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

Egészségügyi ágazati rendeletek:

49/2004.(V. 21.) ESzCsM r. a területi védőnői ellátásról

51/1997. (XII. 18.) NM r. a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról

62/1997. (XII. 21.) NM r. az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezelésének egyes kérdéseiről

18/1998. (VI. 3.) NM r. a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről

60/2003. (X. 20.) ESzCsM r. az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről

26/2014(IV.8) EMMI rendelet a várandósgondozásról

1915. június 13-án létrejött Országos Stefánia Szövetség célul tűzte ki a csecsemőhalandóság csökkentését, a születésszám növelését, ezáltal a népesség számbeli erősítését, valamint a tudatlanság és a babona elleni küzdelmet.

Minden év június 13-án ünnepli az idén 102 éves védőnői hálózat a **Magyar Védőnők Napját**.

A Magyar Védőnői Szolgálat szervezeti felépítése, feladata sokat változott az elmúlt 100 évben, de küldetése továbbra is az általa gondozott családok, különösen a nők, az anyák, a csecsemők, a gyermekek, a fiatalok egészségének védelme, megőrzése, fejlesztése.

*„ A védőnők már igazságot fognak tanítani.
S azzal, hogy a védőnők, ezek a mai magyar tiündérek,
kinyitják a szellőzetlen téli ablakokat,
és kinyitják a szegény, tudatlan fejeket -
már meg is indul a magyar újjászületés folyamata.”
(Móricz Zsigmond)*

A védőnők mindennapi feladataikat a tanácsadás módszerével végzik, amely a családközpontú gondozás alapelemeire, a segítségnyújtásra és az elfogadásra támaszkodik. A védőnők képzés fejlődésével, felsőfokú szintre emelésével lehetővé vált, hogy a védőnők egyre nagyobb önállósággal és felelősséggel vegyenek részt a preventív ellátásban.

A védőnői rendszer az egészségügyi alapellátás egyik erős pillére. A védőnők kifejezetten preventív tevékenységre, egészségfejlesztésre képzett szakemberek.

A **területi védőnők** a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermekek óvodába, iskolába menetelénél vannak jelen a család életében. A területi védőnők látják el az óvodákban az egészségfejlesztési tevékenységet. A nővédelem területén a jövőben új feladatok épülhetnek be a védőnő alapfeladatai közé. Jelenleg rendeletbe foglalt kompetenciakörökbe tartozik, az eddig csak mintaprogramként működő Védőnői Méhnyakszűrés.

Az iskola-védőnői tevékenységet ellátó **iskolavédőnők** a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Közreműködnek az előírt orvosi vizsgálatok, szűrővizsgálatok, védőoltások szervezésében, elvégzik az általuk végezhető szűrővizsgálatokat, részt vesznek az iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiéniés ellenőrzésében. Fontos feladatuk a fokozott gondozást igénylők nyilvántartása, támogatása, állapotuk nyomon követése, továbbá az egészségnevelés. Feladataik ellátása során szorosan együttműködnek az iskolát ellátó orvossal, a pedagógusokkal, a szülőkkel, a gyermekekkel és más illetékes szakemberekkel, civil szervezetekkel.

Területi védőnő feladata:

- 1.) Nővédelem, ezen belül családtervezéssel, fogamzásgátlással és szűrővizsgálatok elvégzésére irányuló figyelem felhívás
- 2.) Várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint.
- 3.) Gyermekegészségügyben segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban.
- 4.) 0-6 éves korú gyermekek teljes körű gondozása, a rendeletben foglaltak szerint.
- 5.) Az óvodában a védőnői feladatok végzése külön jogszabályban foglaltak szerint. (Rendszeres pediculosis (fejtetvesség) és tisztasági szűrések, egészségnevelő előadások)
- 6.) Nevelési intézménybe nem járó otthon gondozott gyermekek gondozása.
- 7.) Család gondozás keretében a szabályozó rendeletben foglaltak szerint.
- 8.) Az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A védőnő a fenti tevékenységeket a következő helyeken végzi:

- A) A tanácsadó helyiségében
- B) A családok otthonában,
- C) Nevelési oktatási Intézményben,
- D) Egészségfejlesztésre alkalmas helyszíneken, csoportos egészségnevelés

A védőnő az általa gondozott személyekről a tanácsadásokról, családlátogatásokról, oltásokról, egészségügyi dokumentációt vezet. A területi védőnők a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermekek óvodába, iskolába menetelénél vannak jelen a család életében.

A területi védőnők látják el az óvodákban az egészségfejlesztési tevékenységet. A nővédelem területén a jövőben új feladatok épülhetnek be a védőnő alapfeladatai közé. Jelenleg rendeletbe foglalt kompetencia az eddig csak mintaprogramként működő Védőnői Méhnyakszűrés.

A népegészségügyi célú méhnyakszűrés (kenetvétel) végzéséhez szükséges eszközök, feltételek helyi és központi segítséggel rendelkezésre állnak. Mindhárom területi védőnő elvégezte a szükséges képzést a feladat ellátásához. Zsiros-Takács Tímea Gyed-et megelőzően, Tallódiné Károlyi Zsuzsa pedig 5 éven keresztül végezte a szűrést, a helyi lakosság körében.

Egyéb népegészségügyi célú szűrővizsgálat szervezésében is részt veszünk, a védőnői szolgálat szervezésében mammográfiái szűrővizsgálatra való beutazást segítette az önkormányzat legutóbb 2015-ben, melyre ebben az évben is lehetőség nyílik. Nagy szükség van rá, korábbi alkalommal nagyon sok jelentkező akadt, több busz indítására sor került, sajnos sokan csak így tudtak a behívásnak eleget tenni.

Emellett településünkön Baba-Mama foglalkozás is heti rendszerességgel elérhető, a helyi anyukák nagy öröme. A foglalkozást Zsiros-Takács Tímea védőnő tartja. Kifejezett igényként merült fel az elmúlt időszakban a foglalkozások rendszeres megtartása, melyen alkalmanként 5-10 gyermek is részt vesz édesanyjával. Játékos mondókázás, mozgásos feladatok, és egyéb fejlesztő foglalkozások segítik a gyermekek testi és szellemi fejlődését. Alkalom nyílik tapasztalatcserére, kérdések felmerülése esetén tanácsadásra.

Nevelési-oktatási Intézményekben végzendő feladatok:

Az iskola-védőnői tevékenységet ellátók a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Közreműködnek az előírt orvosi vizsgálatok, szűrővizsgálatok, védőoltások szervezésében, elvégzik az általuk végezhető szűrővizsgálatokat, részt vesznek az iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiénés ellenőrzésében. Fontos feladatuk a fokozott gondozást igénylők nyilvántartása, támogatása, állapotuk nyomon követése, továbbá az egészségnevelés. Az iskolai egészségfejlesztő órák kapcsolódnak az osztályfőnöki órák egészségnevelő témaköréhez. Melyek életkoronként elkülönülnek, ilyenek az egészséges táplálkozás, fogak védelme, ápolása, dohányzásprevenció, drogprevenció, serdülőkori változások, fiúknak és lányoknak külön és együtt tartott felvilágosító órák, fogamzásgátlás. Feladataik ellátása során szorosan együttműködnek az iskolát ellátó orvossal, a pedagógusokkal, a szülőkkel, a gyermekekkel és más illetékes szakemberekkel, civil szervezetekkel.

- 1.) Alapszűrések végzése a vonatkozó módszertani irányelv szerint:
- 2.) A gyermekek, tanulók személyi higiénéjének ellenőrzése, testi, szellemi fejlődésük ellenőrzése, regisztrálása.
- 3.) Elsősegélynyújtás.
- 4.) Az orvosi vizsgálatok előkészítése.
- 5.) A védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése.
- 6.) Krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése.
- 7.) Résztvétel az egészségtan oktatásban, elsősorban az alábbi témákban:
- 8.) Testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek, és környezet, az étkeztetés, higiénés ellenőrzésében való részvétel.
- 9.) Kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás).
- 10.) Pályaválasztás segítése.
- 11.) Az elvégzett feladatok dokumentációjának segítése (egészségügyi törzslapok, ambulánslapok, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.)

Jelentési kötelezettségek:

A védőnő munkakörének megfelelően az elvégzett feladatokról és a helyi létszámokról különböző nyilvántartásokat, statisztikákat, jelentéseket készít az ÁNTSZ és különböző online rendszerek részére, valamint a vezető védőnő felé.

Havonta elkészítendő jelentések:

- oltási jelentés,
- éves jelentés havi bontásban (interneten továbbítandó)

Negyedévente elkészítendő jelentések:

- jelentés a demográfiai adatokról,
- népmozgalmi jelentés
- pediculosis szűrés és jelentés,

Éves jelentések:

- demográfiai adatok éves összesítése,
- pediculosis jelentések összesítése,
- éves szöveges jelentés
- jelentés az iskola egészségügyi munkáról
- szeptember 30-ig számadatok szolgáltatása a gondozotti létszámokról

Szükség esetén elkészítendő jelentések:

- Jelentés otthonszülésről
- Jelentés csecsemőhalálzásról

Jelen utasítás az ÁNTSZ részéről, hogy 2017 év december 31-ig, egy most fejlesztett online felületre, pontos néven Evir-be szükséges a gondozotti kör teljes anyagát feltölteni, majd ezt követően részlegesen kettős dokumentálást végezni. Ezért vált szükségessé modern multifunkciós nyomtatók beszerzése, nagyban megnövekedő bizonyos dokumentumok azonnali nyomtatási és azok elektronikus felvitelének terhe is.

Védőnői szolgálat működéséhez szükséges tárgyi minimumfeltételek rendeletbe foglaltak (5/A. számú melléklet a 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelethez²⁹), melyek maximálisan teljesülnek esetünkben. Szükség esetén, amennyiben a költségvetés is lehetővé teszi nagyobb értékű tárgyi eszközök beszerzésre is sor kerül. Az elmúlt években multifunkciós nyomtatók beszerzése történt, legutóbb a létai tanácsadóba. A személyi feltételek szintén megfelelnek az előírásoknak.

Helyi védőnői szolgálat felépítése, működése

Létavértes területi védőnői körzetek elosztása:

I. számú védőnői körzet – létai településrész – 1 fő területi védőnő foglalkoztatása

Tevékenységet jelenleg ellátja: Baranyáné Mosek Xénia védőnő

II. számú védőnői körzet – létai településrész – 1 fő területi védőnő foglalkoztatása

Tevékenységet jelenleg ellátja: Zsiros-Takács Timea védőnő

III. számú védőnői körzet – vértési településrész – 1 fő területi védőnő foglalkoztatása

Tevékenységet jelenleg ellátja: Tallodiné Károlyi Éva Zsuzsanna védőnő, aki 1983 óta először

helyettesként, majd 1990 óta főállásúként látja el védőnői feladatait. 40 éves munkaviszony után, 2

év múlva szeretne nyugállományba vonulni és átadni a stafétabotot a fiataloknak.

2012 március és 2016 szeptember között az I.-II. számú védőnői körzet ellátása összevontan helyettesítéssel valósult meg, amíg a II. körzetet ellátó kollégánál Gyes-en volt, helyettesítést ellátta Baranyáné Mosek Xénia. 2017 május közepétől ez a helyzet megfordult, a helyettesítést továbbiakban ellátja Zsiros-Takács Timea.

I.-II. Telephely: Létavértes Kossuth 6. - A fogászati és gyermekorvosi rendelővel közösen 2017-ben költöztünk új épületbe.

III. Telephely: Létavértes Kassai u. 1.

Létavértes iskola egészségügyi ellátása: 2005/06-os tanévtől van önálló iskolavédőnői státusz.

Irinyi János Általános Iskola és Arany János Általános Iskola - 1 fő iskolavédőnő foglalkoztatása

Tevékenységet jelenleg ellátja: Janka Sándorné iskolavédőnő

2005/06-os tanév tanulólétszáma: 652/233 (Arany/Irinyi)

2016/17-es tanév tanulólétszáma: 500/170 Az elmúlt évek alatt folyamatos csökkenő tendencia figyelhető meg.

Iskola egészségügyi javaslat, hogy az óvodából átkerülő, 1.osztályos tanulók - és utána felmenő rendszerben - kapjanak lehetőséget az ott már képzés szinten begyakorolt fogmosás folytatására, az egészség védelme érdekében. Az iskola védőnőjéről javaslat továbbá Létavértesen szakiskola/szakközépiskola létrehozása, mely azon jó képességű, általános iskolából kikerülő tanulók számára jelentene segítséget, akik anyagi nehézségek miatt nem tudják vállalni a mindennapos költségekkel járó beutazást, ételmezést a környező városok (Debrecen, Derecske, Hajdúböszörmény) középiskoláiba. Létavértes nagy felvevőterületet jelentene a környékbeli kistelepülések fiataljai számára is.

Jelenleg az a tapasztalat, hogy ezek a gyerekek más perspektíva híján a korai családalapításban látják a jövőt, sokszorosan újrateremtve a szegénységet, kilátástalanságot. Megfelelő iskolai végzettség lehetőséget teremtene a hiányszakmákban való elhelyezkedésre, és a későbbiekben segítené a halmozottan hátrányos helyzetű réteg felemelkedését is.

Kapcsolattartás

A munka során nagyon fontos, hogy bizalomteljes, értékes kapcsolatot tudjunk kialakítani a családokkal, de ezen túl ugyanolyan jelentőséget élvez a jelzőrendszer tagjaival a rendszeres kapcsolattartás, jelzés-visszajelzés eszközével. Szerencsére településünkön a rendszer tagjai konstruktívan együttműködnek, kölcsönös a tájékoztatás és információ átadás.

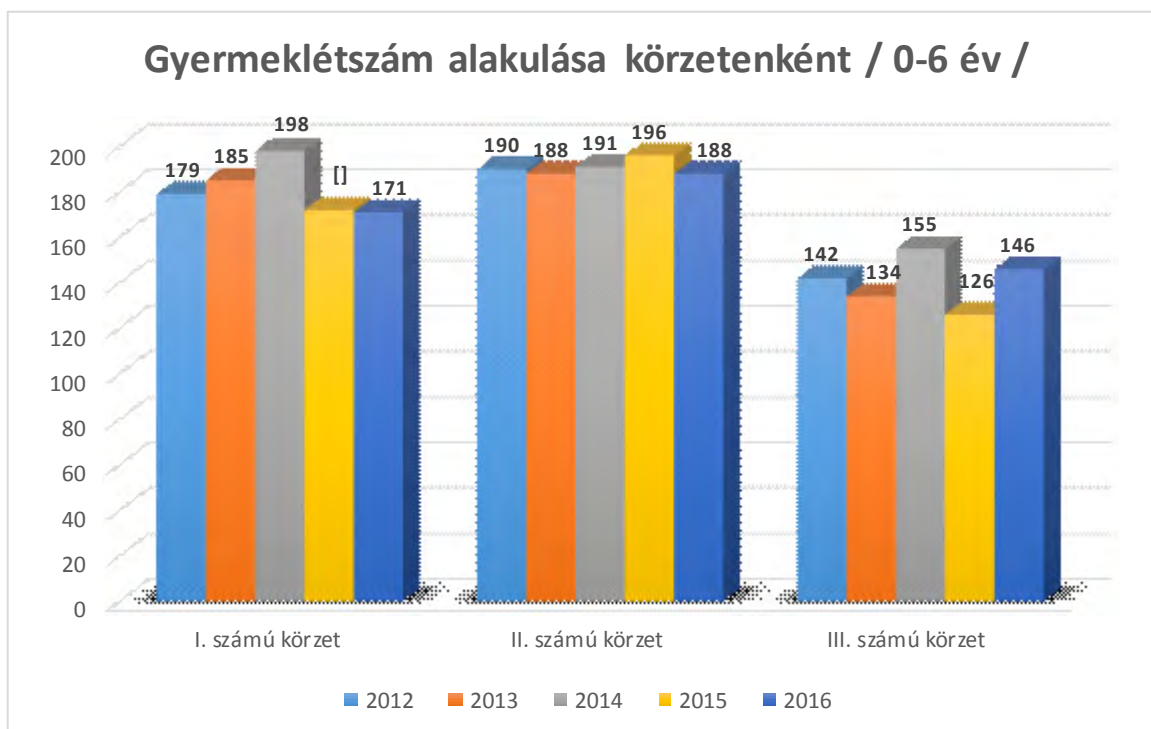
A legszorosabb kapcsolatunk a gyermekjóléti szolgálat kolléganőivel van, hiszen közös erővel igyekszünk a családok helyzetét javítani, és szükség esetén időben intézkedni a gyermekek egészséges fejlődése érdekében. A település különböző más intézményeivel is felvesszük a kapcsolatot, szükség esetén a rendőrség segítségét is kérjük.

Sajnos az elmúlt években nagyban megnőtt a településen élő problémás családok száma, ezzel a gyermekjóléti szolgálat terhei egyre csak nőnek, mellyel egyidejűleg a mieink is.

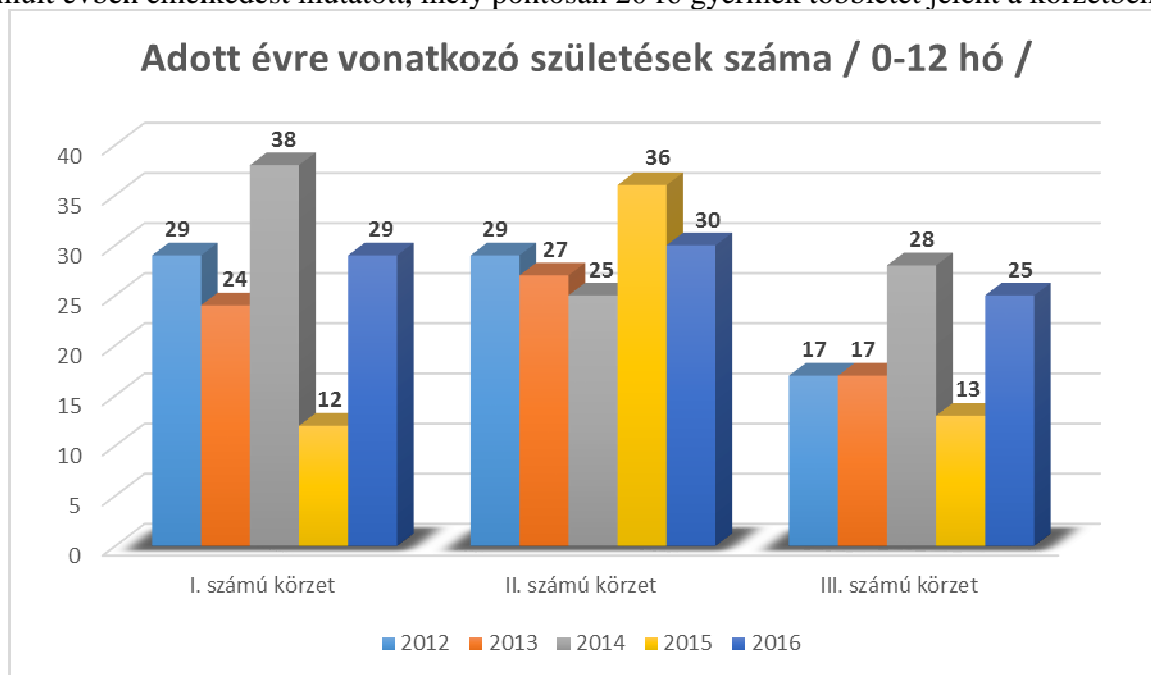
Szakmai továbbképzések

A védőnői hivatás végzéséhez elengedhetetlen a folyamatos továbbképzés, csak naprakész tudás birtokában vagyunk képesek teljeskörűen ellátni feladatainkat. Működési engedéllyel rendelkezünk mely 5 éves periódusokra szól, ezen időszak alatt van egy meghatározott minimum pontszám melyet képzéseken való részvétel során kell megszerezni. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a pontok megszerzésétől függetlenül a fontos képzéseken való részvétel jelentőséget élvez és az önkormányzat részéről ez támogatásara kerül.

Az elmúlt évek adatainak szemléltetése

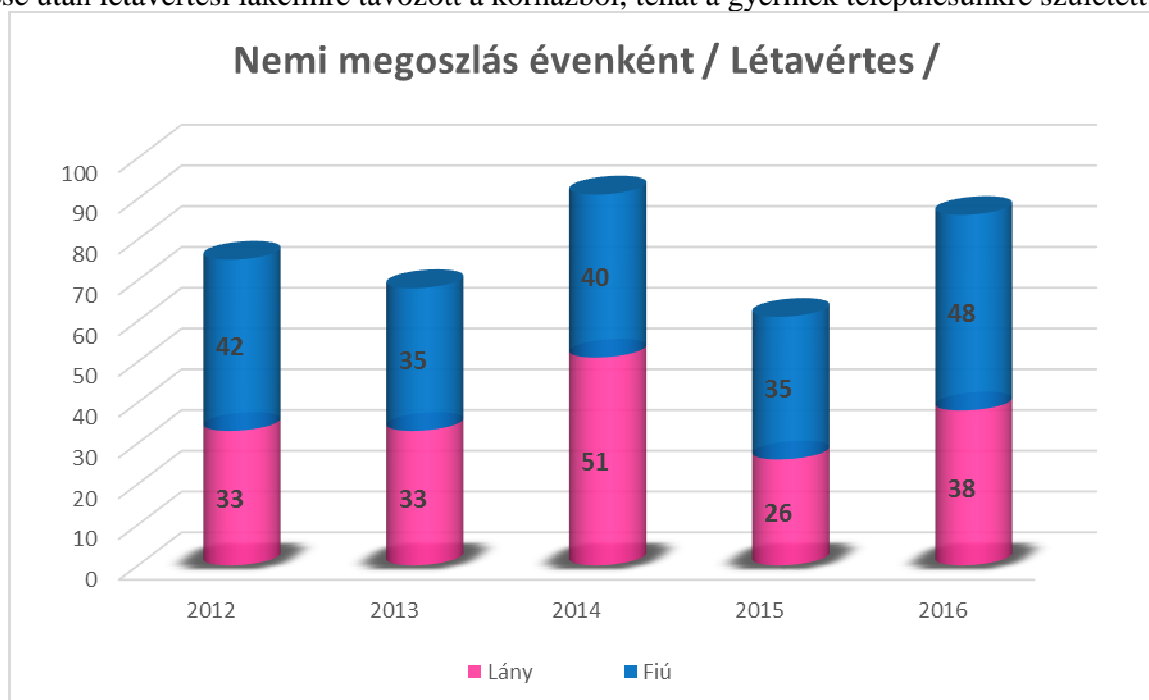
Az adatok alapján elmondható, hogy az **I. számú** körzetben az elmúlt két évben a 2014-es kimagasló gyermeklétszám közel 30 fővel csökkent. A **II. körzet** adatai stagnálnak, míg a **III. körzet** (Vértes) az elmúlt évben emelkedést mutatott, mely pontosan 20 fő gyermek többletet jelent a körzetben.

Az országos statisztikai adatokkal ellentétben városunkban nem mutat csökkenő tendenciát a születések száma, természetes jelenség, hogy 2-3 évente van egy visszaesés. A népszaporulat sokkal intenzívebb az etnikumi lakosság körében, melynek hátterében nagy szerepet játszik a megélhetés. Itt meg kell említenünk, hogy 2 éve az önkormányzat segítségével fogamzásgátló eszköz beszerzésére került sor, mely kifejezetten kedvező árával segítséget nyújt azon rászoruló anyák számára akik a nem tervezett teherbeesés elleni védekezni kívánnak. Sokak éltek ezzel a lehetőséggel és hálásak is

voltak érte, azonban van egy olyan réteg, akiknek nagy szüksége lenne erre az olcsó védekezési formára, mégsem használják ki. Egy részüknél a további gyermekvállalás a cél, még ha az kimondatlan is marad.

A diagram adatairól tudnunk kell, hogy ezek az adatok nem tartalmazzák a be- illetve elköltözött gyermekek létszámát, ez a valós számokat mutatja, miszerint a településen gondozott kismama, szülése után létavértesi laktímre távozott a kórházból, tehát a gyermek településünkre született.

A diagramból kiderül, hogy a gyermekek nemi megoszlása közel azonos, ha az 5 évet összesítve nézzük **181:200** (lány-fiú) arányt kapunk.

Tisztelt Képviselő Testület!

Kérjük a Védőnői Szolgálat által elkészített beszámoló elfogadását, határozati javaslatot nem kívánunk előterjeszteni.

Létavértes, 2017.05.17.

Tisztelettel: Védőnők